

Koralističke kuće u Pavićevoj ulici u Đakovu i njihovi stanari

UDK: 711.4(497.5 Đakovo)(091)

Izvorni znanstveni rad

željko Lekšić, Đakovo

U Pavićevoj ulici u Đakovu ističu se svojim izgledom tri secesijske kuće, svaka sa drvenom kapijom i dva stana. Đakovčani ih nazivaju "koralističkim kućama". U ovom radu se nastoji rasvijetliti zašto se te kuće tako nazivaju, te tko je sve u njima stanovao. Također se u ovom radu piše i o dvije koralističke kuće koje su srušene najvjerojatnije za vrijeme Prvog svjetskog rata.

Ključne riječi: Đakovo, koralističke kuće, Dragutin Trišler

Pavićeva ulica u Đakovu otvorena je 1809./1810. godine, kada su tamo podignute koralističke kuće i parcelirane druge potkućnice, a do tada su tamo bili sa obje strane puta šljivici i gumna sa jednom ili dvije zadružne kuće Pavića.¹ Prije toga postojao je samo običan put koji je vodio ka tadašnjem đakovačkom groblju. U vrijeme otvaranja ulice groblje je već bilo zapušteno, obzirom da je 1780. godine bilo otvoreno novo groblje.

Ova je ulica dobila naziv po Pavićima, kojih je bilo više obitelji, a još ih ima u ovoj ulici. Ulica je zasigurno i nastala parceliranjem posjeda Pavića.

---

1 Milko Cepelić, Đakovačka groblja, Tiskom biskupijske tiskare u Đakovu, Đakovo, 1916., str. 18.

U ulici su zasađene lipe 1934. godine. Na južnom dijelu ulice, prije sadnje lipa bile su zasađene jabuke.² Tijekom godina korijeni lipa su počeli podizati asfaltni nogostup, te je postalo očito da su lipe prerasle, te da ih treba posjeći. U svibnju 2009. godine započeta je rekonstrukcija ulice, te su lipe posječene.

U ulici su s lijeve strane 1879. godine bile kuće br. 77, 78, 81, 82 i 83 u vlasništvu Katedralne crkve u Đakovu.³ Zasigurno je takovo vlasničko stanje bilo i znatno ranije, ali nam raniji registri nisu dostupni, ukoliko su uopće sačuvani. Pregledali smo i popis iz 1828. godine, ali nismo uspjeli razaznati koje su od vlastelinskih kuća ove koralističke.⁴ Oznake kuća su po staroj numeraciji iz sredine 19. stoljeća.⁵ Između kuća br. 77 i 78, te 81-83, bile su 1879. godine kuće br. 79 i 80 u vlasništvu Boj Antuna⁶ i Katarine rođ. Ett (br. 79) i Šumer Katarine udove (br. 80). Koralističke kuće broj 77 i 78 su davno prodane, te srušene i na njihovom mjestu sagrađene nove. Umjesto kuća br. 81, 82 i 83 sagrađene su nove kuće za biskupijske službenike početkom 20. stoljeća. Te je kuće biskupija prodala 1961. godine.

U tim kućama su stanovali koralisti, dakle glazbenici. Nisu svi koralisti stanovali u tim koralističkim kućama. Tako je koralista Antun Jobst stanovao u biskupijskoj kući br. 37, a ona je bila na korzu. Za neke koraliste ne možemo sa sigurnošću reći gdje su stanovali, ali moguće je da su stanovali u jednoj od koralističkih kuća koje navodimo. Tako znamo da je koralista Josip Bergman umro kao udovac 1873. god., u dobi od 70 godina, ali u matičnoj knjizi ne stoji kućni broj prebivališta. Također ne stoji ni kod upisa smrti njegove supruge Gertrude, koja je umrla 1866. god. Ne znamo ni gdje je stanovao, u zadnje vrijeme jedan od najpoznatijih koralista, Jakob Haibel.⁷

2 Kazivanje Franje Kladarića iz Pavićeve ulice u Đakovu.

3 Svih pet kuća, sa označenim navedenim brojevima, su 1879. god. u vrijeme ispisivanja zemljišnih knjiga (odnosno prepisivanja podataka iz starih tzv. gruntovnih napisnika u knjige), bile upisane u zemljišno knjižnom ulošku (dalje: zk. ul.) br. 455, kao vlasništvo Katedralne crkve u Đakovu. Usp. Općinski sud u Đakovu, Zemljišno knjižni odjel (dalje:ZKO).

4 *Constriptio Regnicolaris Oppidi Diákovár. N 26 Com. Veröczensis. The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Utah, FHL INTL Film (623758).* Kopija u posjedu autora.

5 Usp. Željko Lekšić, Numeracija kuća u Đakovu iz sredine 19. stoljeća, "Đakovački vezovi", Jubilarna revija 1967-1991., Đakovo, 1991., str. 82.

6 Umro je 1887. god. u dobi od 72 god. u Đakovu u kbr. 79. Usp. Matična knjiga umrlih rkt. župe Đakovo.

7 O Haiblu opširnije u: Željko Lekšić, Nekoliko crtica o životu Jakoba i Sofije Haibl u Đakovu, 39. Đakovački vezovi, Revija 2005., Đakovo, 2005., str. 48.-50. Kućinić smatra da je Haibel (odnosno Heibel, kako ga on navodi) stanovao u kuću koja je bila na mjestu jedne od tri koralističke kuće, koje su sagrađene, kako navodi 1909. godine. Pri tome je mislio na kuće br. 27-37. Međutim, smatramo da je veća vjerojatnost da je stanovao u jednoj od starijih kuća, koje su bile bliže početku ulice. Usp. Viktor Kućinić, Kako se Wolfgang Amadeus Mozart bojao Hrvata, "Novosti", br. 281, Zagreb, 11. 10. 1940., str. 17.

Tako je historijat ovih zgrada usko vezan uz historijat crkvenog glazbenog života u Đakovu, te je bilo neminovno navesti i nešto biografskih podataka o njihovim stanarima. Najprije dajemo prikaz zgrada koje postoje, a potom i onih koje su nekada stajale na njihovom mjestu.

Dio Pavićeve ulice u Đakovu na planovima iz 1863. i 1902. godine sa umetnutim starim kućnim brojevima. Kuće br. 77, 78, 81, 82 i 83 su bile u vlasništvu katedralne crkve, a namijenjene za stanovanje koralista. Sve navedene kuće su srušene, a umjesto kuća br. 81-83 sagrađene su nove.

Pavićeva br. 27-37

Na lijevoj, odnosno sjevernoj strani Pavićeve ulice nalaze se tri solidno građene, visokoprizemne kuće dvodomke, svaka sa dva trosobna stana. Svaka ima kolni ulaz sa masivnom kapijom, sa četiri prozora sa svake strane kuće. Prva i treća su građene po identičnom projektu, a i ukrasi su im isti. Iznad kapije je reljef lire. Srednja je nešto viša od ostale dvije sa zabatom iznad kapije, i reljefom u obliku lišća.

Nekoć su bile u vlasništvu biskupije. Prije sadašnjih, koje je dao sagraditi biskup Strossmayer početkom 20. stoljeća, ovdje su stajale stare biskupske koralističke kuće, koje su vidljive i na katastarskom planu iz 1863. godine. Po staroj numeraciji kuća imale su brojeve od 81 do 83.⁸ Na katastarskom planu iz 1902. godine još su vidljivi tlocrti predhodnih kuća. Naime, prethodne kuće se nisu nalazile jedna uz drugu kao sadašnje. Ove tri kuće Đakovčani su običavili nazivati "koralističkim kućama", obzirom da su ovdje nekoć stanovali koralisti.

Zasigurno su kuće br. 81 - 83 sagrađene nešto poslije kuća br. 77 i 78, jer se u nizu kuća nalaze poslije njih.

Prije kuće broj 27-29 po sadašnjoj numeraciji, stajala je nekoć kuća broj 81. Poznato nam je da je u kući broj 81 pedesetih godina 19. stoljeća živio Paul Trausmüller, biskupijski sobar, sa suprugom Idom rođ. Bergman. Naime, 1857. god. ovdje im se rodio sin Sigismund⁹, a 1859. god. sin Otmar.¹⁰ Paul Trausmüller bio je sobar biskupa Strossmayera do 1859. god.¹¹ Ipak on nije ovdje živio do kraja života. Naime umro je 1872. godine, kako piše u matičnoj knjizi umrlih, u biskupijskom dvoru, u dobi od 66 godina. Julio Trausmüller, zasigurno njihov sin, bio je zborovođa pjevačkog društva "Sklad".¹² Poznato nam je da je u ovoj kući živjela i umrla 1895. god. Marija Trišler rodom iz Darde, udova pok. Ignjata Bauera, knjigovođe.¹³ Također nam je poznato da je 1900. god. ovdje živio glazbenik Dragutin Trišler¹⁴ sa suprugom Josipom rođ. Drakulić (1871.-1957.).

8 Općinski sud u Đakovu, Zemljišno knjižni odjel (dalje: ZKO), zk. ul. 455.

9 Sigismund se rodio 9. 8. 1857. u Đakovu u kbr. 81.

10 Otmar se rodio 31. 8. 1859. u Đakovu u kbr. 81.

11 (Milko Cepelić-Matija Pavić), Josip Juraj Strossmayer biskup bosansko-đakovački i sriemski god. 1850.-1900., Zagreb, 1900-1904., str. 919.

12 Bio je zborovođa 1879., i to od 27. 7. Usp. Mato Horvat, Spomenica hrvatskog pjevačkog društva "Sklad"- "Preradović" u Đakovu 1863-1939, Đakovo, 1939., str. 404.

13 Umrla je u ovoj kući 6. 6. 1895. u dobi od 65 godina. Postoji njezina fotografija načinjena šezdesetih godina 19. st., a u posjedu je obitelji Rogoz (ostavština njezine prijateljice Marije Dunderović rođ. Laudenbach).

14 Dragutin Trišler (Đakovo, 7. 11. 1857. - Osijek, 1918.), ravnatelj katedralnog kora iza očeve smrti i zborovođa "Skлада" od 1880. do 1884. god., te "Preradovića" od 1896. do rujna 1901. Iz Đakova se

Naime, te godine im se u ovoj kući rodila i umrla kćerka Engelberta 1900. godine.¹⁵ Ova obitelj Trišler se 1903. preselila u Osijek. Njihov sin Emanuel, također glazbenik, bio je u Osijeku u Gornjem gradu organist i zborovođa do iza Drugog svjetskog rata, a ostala su mu braća vodila pjevanje u drugim osječkim crkvama.¹⁶ Sin Dragutin (1892.-1920.) također je bio glazbenik, te neko vrijeme i ravnatelj Novosadske opere, što je uklesano na nadgrobnom spomeniku na Aninom groblju u Osijeku.

Prije kuće broj 31-33 po sadašnjoj numeraciji, stajala je nekoć kuća broj 82. U njoj je živjela obitelj koraliste Ivana Nep. Trišlera¹⁷. Marković također navodi da je ovdje živjela obitelj koralista Ivana Trišlera.¹⁸ Supruga mu je bila Terezija rođ. Röder (1832.-1892.) rodom iz Osijeka, koja je umrla u ovoj kući 29. 4. 1892. godine. Ivan Nep. Trišler je začetnik ove poznate glazbene obitelji u Đakovu. Držao je pjevanje na visini u staroj katedrali i ušao u novu katedralu kao voditelj pjevanja.¹⁹ Bio je zborovođa pjevačkog društva "Sklad" od 1863. do 1870., kao i kasnije 1872. godine.²⁰ U ovoj kući se rodio sin Dragutin Trišler (1857.-1918.), a vjerojatno i Ivan Nepomuk (1862.-1922.)²¹, oba poznati kao glazbenici. Sin Đuro (1841.-1883.) također je bio glazbenik koralista. Imali su i kćerke Mariju²² i Irmu²³, koje su umrle u ranoj mladosti. S njima je vjerojatno živjela i Franciska Trišler, neudata kćer Gašpara Trišlera koraliste, koja je umrla 1886. god. u dobi od 71 godine. Zasigurno je to sestra Ivana Nepomuka.

---

preselio u Osijek 1903., gdje je također uvelike imao udjela u glazbeno-pjevačkom životu. Završio orguljašku školu u Pragu. Umro je u Osijeku, te sahranjen na Aninom groblju. Uglazbio je mnogo crkvenih i svjetovnih skladbi. Njegova "Đakovačka koračnica" tiskana je 1893. god. u knjizi "Zagrebački album plesova".

15 Engelberta je umrla u ovoj kući 9. 12. 1900. u dobi od četiri mjeseca.

16 Đuka Marić, O crkveno-glazbenom životu Đakova (prilikom 750-godišnjice povijesnog spomena), Diacovensia, god. III, br. 1, Đakovo, 1995., str. 100.

17 Ivan Nep. Trišler (Darda, 1823. - Đakovo, 12. 9. 1897.), ravnatelj katedralnog kora i zborovođa "Skлада" od 1863. do 1870. god., te od 1872. do 1874. god. Sa suprugom Marijom rođ. Röder imao je tri sina: Đuru, Dragutina i Ivana, koji su također bili zborovođe "Skлада" odnosno "Preradovića" i koji su od osamdesetih godina 19. st. pa nadalje upravljali cijelim glazbeno-pjevačkim životom u Đakovu.

18 Mirko Marković, Đakovo i Đakovština, Zbornik Đakovštine br. 1, JAZU, Centar za znanstveni rad Vinkovci, knj. III, Zagreb, 1976., str. 249, kuća br. 345. Valja napomenuti da Marković u svome radu ne koristi službenu numeraciju kuća.

19 Đ. Marić, O crkveno-glazbenom životu Đakova, n. dj., str. 100.

20 M. Horvat, Spomenica hrvatskog pjevačkog društva "Sklad"- "Preradović", n. dj., str. 404.

21 Ivan Trišler je rođen 13. 3. 1862., ali se kod upisa rođenja ne navodi kućni broj. Bio je odličan pijanist, okretan organist, uspješni organizator pjevanja i popratne glazbe. Naslijedio je svoga brata Dragutina u đakovačkoj katedrali. Usp. Đ. Marić, O crkveno-glazbenom životu Đakova, n. dj., str. 100.

22 Marija je umrla 26. 5. 1858. u dobi od 2,5 godine.

23 Irma je umrla 12. 9. 1859. u dobi od četiri mjeseca.

Dragutin se oženio 1887. god. Josefinom odnosno Josipom rođ. Drakulić.²⁴ Đuro se oženio Terezijom rođ. Paulić, s kojom je neko vrijeme živio u kući br. 12, a koja se nalazila u ulici Bana Jelačića. Tamo je rođena kćerka Berta. Kasnije je stanovao u koralističkoj kući, o kojoj pišemo dalje.

Prije kuće broj 35-37 po sadašnjoj numeraciji, stajala je kuća broj 83. U ovoj kući živio je, počevši od 1872. godine, koralista Antun Jobst²⁵. Naime, 1872. god. ovdje se rodio sin Antun.²⁶ Prethodne, 1871. godine, kada se vjenčao sa drugom suprugom Marijom rođ. Brnčić, stanovao je na korzu u kući br. 37. Prva supruga bila mu je Terezija rođ. Matković (1820.-1870.), kćerka učitelja Adama Matkovića. Djeca iz toga braka su: Karlo (1847.-1876.), koji je kao i otac bio koralista, i Stanislava odnosno Konstantina (1852.).²⁷ Moguće je da je i Karlo ovdje stanovao jer se nije ženio. Cepelić spominje Antuna Jobsta u svome napisu o đakovačkim grobljima, kao o osobi od koje je 1860. i 1880. kupljeno zemljište radi proširenja groblja.²⁸ Marković o ovoj kući navodi samo to da je kuća pripadala stolnomu kaptolu²⁹, a što nije točno, jer je bila uknjižena, kao i ostale, kao vlasništvo Katedralne crkve.

Početak dvadestog stoljeća tri stare koralističke kuće su srušene, a na njihovom mjestu sagrađene su tri visoke prizemnice, sa po dva stana.

Svaka od tri sadašnje kuće ima masivnu kapiju. O tim kućama, odnosno o tim triju kapijama postoji i pjesma nepoznatog autora pod nazivom "Pavićanske tri kapije". Prema legendi, u jednoj od njih dogodio se tužni događaj. Naime, prema kazivanju starijih iz te ulice, jedne večeri, u jednom haustoru je jedan mladić, vjerojatno zaljubljen, posegnuo za nožem i okončao život djevojke. Pjesmu je za objavljivanje u prigodnoj reviji Đakovački vezovi pripremio Eugen Njirjak, prema kazivanju Ane Verhas rođ. Pavić³⁰:

24 Dragutin Trischler koralista iz Đakova kbr. 82, star 30 god., i Josefina kćerka Emanuela Drakulića, iz Selaca, rodom iz Senjske ceste, stara 16 god., vjenčali su se u Đakovu 25. 5. 1887. god.

25 Antun Jobst (Darda, 1815. - Đakovo, 1897.), učitelj u đakovačkoj školi od 1845. nakon smrti učitelja Matkovića. Službovao u školi sve do konca školske godine 1853./4., kad se odrekao učiteljske službe, prihvativši se službe koraliste stolne crkve. Usp. Stjepan E. pl. Tomić, Školstvo u Đakovu, Hrvatski učiteljski dom (Zagreb), god. IX., br. 12, 1916., str. 98

26 Antonius Jobst rođen je 22. 5. 1872. u Đakovu kbr. 83. Umro je nakon mjesec dana.

27 Konstantina se udala 1872. u dobi od 20 god. za Josipa Siebera, pravnika iz Slatine, sina Josipa Siebera i Ane rođ. Maurović. Kao njezina adresa navodi se kbr. 29.

28 M. Cepelić, Đakovačka groblja, n. dj., str. 33 i 34.

29 M. Marković, Đakovo i Đakovština, n. dj., str. 249, kuća br. 344.

30 Eugen Njirjak, Pavićeve tri kapije, Đakovački vezovi, Prigodna revija 1989., Đakovo, 1989., str. 28.

Pavićanske tri kapije
za tobom mi srce bije.
Pavićansko ravno polje
tu se šeće zlato noje.

Znaš kako si govorio
kad si meni dolazio,
da ćeš mene ti uzeti
i navjeke vjeran biti.

Al' sad vidim da me varaš,
da se s drugom razgovaraš.
Rekli su mi da me nećeš,
da se s drugom gradom šećeš.

Uzmi pušku pa me ubi,
onda idi drugu ljubi,
onda dođi pa uzdiši,
desnom rukom list napiši.

Ovdje leži moja mila
koja mi je vjerna bila,
koja mi je vjerna bila
i do groba me ljubila.

Vjerojatno su ovdje kasnije živjeli koralisti Slovenci: Franjo Stare, Janko Poznič, Ivan Ocvirk i Franjo Koželj.

Prva i treća zgrada imaju ornamente iznad vrata u obliku lire, te se po tome može zaključiti da su namijenjene glazbenicima. Srednja ima ornamente u obliku hrastova lišća pa bi se moglo zaključiti da je namijenjena vlastelinskim šumarima. međutim, nemamo podataka da bi ovdje živjeli šumari. Osim toga, za šumare su postojale u Đakovu neke druge kuće.

Prema zemljišnim knjigama, sve tri kuće Biskupija je prodala Općini Đakovo 1961. godine.³¹ Devedesetih godina 20. stoljeća otkupili su ih stanari.

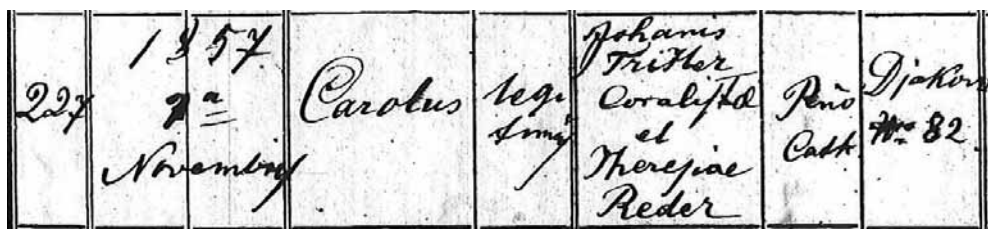
---

31 Općinski sud u Đakovu, ZKO, Zbirka isprava (dalje: ZI) br. Z-141/1963. Ugovor od 28. studenoga 1961. god.

Sada te kuće imaju kućne brojeve od 27 do 37. Sadašnji vlasnici su: br. 27-29 Štimac i Kelava, br. 31-33 Bažaj i Perić i br. 35-37 Crnov i Korajac.

Pročelja tih zgrada bila su godinama dosta zapuštena. Od novih vlasnika prvi je prišao obnovi Crnov, koji je svoj dio zgrade nastojao urediti u izvornom stilu. Načinio je poslovni prostor 1999. god., u kojem je otvorena PAN-ova trgovina "Pavićanka". Ta je trgovina zatvorena krajem 2008. godine. Kasnije je i Perić na svome dijelu načinio poslovni prostor, te na mjestima dvaju prozora načinio ulaze. Korajac je obnovio pročelje svoga dijela zgrade 2009. godine.

Grgur Marko Ivanković, koji je izučavao secesijske zgrade u Đakovu, opisao je ove zgrade sljedećim riječima: "Tri visokoprizemne koralističke kuće u Pavićevoj ulici primjer su postavljanja secesijske dekoracije na izrazito historicistički oblikovano pročelje. Nad ulazima kuća br. 27-29 i 35-37 smještena je široka secesijska štuko-kompozicija s lirom u središtu i bočno postavljenim grančicama, lišćem i plodovima lipe. Osim nad ulaznim vratima, secesija se diskretno javlja u profilacijama oko prozorskih otvora i plitkom kordonskom vijencu u visini nadsvjetla. Kuća br. 31-33 nad ulazom ima znatno skromniju secesijsku kompoziciju u obliku loze s brojnim grozdovima, a u središtu, poput zaglavnog kamena, stoji lisnata dekoracija nalik na stiliziranu sovu. Plitko rizalito polje ulaznih vrata pri vrhu je omeđeno s dva stilizirana cvijeta. Secesijska se dekoracija u obliku hrastovih grančica s lišćem i žirovima javlja i u parapetima prozora."³²

Dio upisa rođenja Carolusa odnosno Dragutina Trišlera. Uz mjesto rođenja upisan je i kućni broj 82.

32 Grgur Marko Ivanković, Arhitektura secesije u Đakovu, Zbornik Muzeja Đakovštine 5, Đakovo, 2001., str.161-162.

Tri koralističke kuće u Pavićevoj ulici.

Koralističke kuće kojih više nema

Najstarije koralističke kuće u Pavićevoj ulici najvjerojatnije su sagrađene ubrzo nakon otvorenja Pavićeve ulice 1809./10. godine, za biskupa Antuna Mandića. On je u Đakovo doveo i glazbenike. Za crkvenu glazbu i pjevanje doveo je iz Beča organista (orguljaša) i skladatelja Jakoba Haibela s trojicom koralista Ulrich, Bortik i Geller uz plaću i stan svakomu.³³ Pretpostavljamo da su oni, ili neki od njih, živjeli u ovim zgradama. Jakob Haibel bio je oženjen Sofijom rođ. Weber, a njezina sestra Konstanca je bila udana za glasovitog glazbenika Wolfganga Amadeusa Mozarta, te je tako Jakob Haibel bio jedan od njegovih šurjaka.

---

33 Marin Srakić, Antun Mandić, biskup, realizator školskih reforma u Hrvatskoj, Zbornik radova o Marijanu Lanosoviću, JAZU, Zavod za znanstveni rad Osijek, Osijek, 1985., str. 92.-93.

Katedralna crkva u Đakovu bila je vlasnica zemljišta u Pavićevoj ulici, s lijeve (sjeverne) strane, na kojemu su podignute kuće koje su sredinom 19. stoljeća u vrijeme numeriranja kuća dobile brojeve 77. i 78.³⁴

U koralističkoj kući starog broja 77 živio je koralista Đuro Trišler (1841.-1883.) sa suprugom Terezijom rođ. Paulić (1852.-1921.). Imali su djecu: Irmu (1871.), Bertu (1873.) i Adolfa (1875.).³⁵ Đuro Trišler je bio zborovođa pjevačkog društva "Skład" 1877.-1878. godine.³⁶ Od kada su stanovali ovdje, nije nam poznato. Kćerka Berta rođena je u kući br. 12, a koja je bila u ulici bana Jelačića. Nije nam poznato gdje je rođena Irma. Đuro Trišler je umro u ovoj kući 21. 1. 1883. godine.³⁷ Kćer Irma (1871.-1964.) udala se 1887. god. za Đuru Sugovića, priglednika financijske straže.³⁸ Kćer Berta udala se 1892. god. za Ladislava Vujkovića, poreznog službenika.³⁹ Sin Adolf bio je 1899. god. ljekarnički pomoćnik u Đakovu, a njegov daljnji rad nije nam poznat. Nije nam poznato u kakovom srodstvu sa ostalim Trišlerima je bio koralista Gašpar Trišler (1796.-1863.), ali postoji vjerojatnost da je i on ovdje stanovao. Umro je u Đakovu 1863. godine⁴⁰, a supruga mu je bila Rosalija rođ. Racher.

U koralističkoj kući starog broja 78 živio je koralista Paul Kajetan⁴¹ rodom iz Požege. Ovdje je živio sa djecom, Antonijom (1849.), Pavom (1864.) i Veronikom. Nije nam poznato kada je umrla supruga Apolonija. Sin Pavo, rođen u Požegi, umro je neoženjen 1899. godine. Kćerka Antonija, rođena u Požegi, udala se 1867. za Ivana Turkovića. Kćerka Veronika udala se za Adalberta Butze.⁴²

34 Zemljište je bilo označeno sa kč.br. 834 (kuća br. 78 sa dvorištem), kč.br. 833 (vrt), kč.br. 837 (kuća br. 77 sa dvorištem), kč.br. 835 (vrt) i kč.br. 836 (Vrt), a upisano u zk. ul. 455 kao vlasništvo: Katedralna crkva u Đakovu.

35 M. Marković, Đakovo i Đakovština, n. dj., str. 250, kuća br. 350.

36 M. Horvat, Spomenica hrvatskog pjevačkog društva "Skład"- "Preradović", n. dj., str. 404.

37 U matičnoj knjizi umrlih navedena je ova adresa. Usp. Matična knjiga umrlih rkt. župa Đakovo.

38 Gjuro Sugović priglednik financ. straže, star 33 god., rodom iz Hrastilnice kod Križa, i Irma (Maria) kćerka pok. Gjura Trišlera, stara 16 god., rodom iz Gor. Osijek, vjenčali su se 28. 11. 1887. god. u Đakovu.

39 Ladislav (Dušan) Vujković, star 25 god., i Berta, stara 19 god., kćer pok. Gjura Trišlera koraliste, vjenčali su se 4. 8. 1892. god. u Đakovu. Kumovi su bili Božo Kranjc šumar i Karla Trišler koralista.

40 Gašpar Trišler, regens chori, umro je 11. 10. 1863. u dobi od 67 god., ali nam nije poznato u kojoj kući je živio.

41 Umro je u Đakovu 30. 12. 1893. god., u dobi od 84 godine. Proizlazi da je rođen 1809., a ne 1812. kako to navodi Marković. Usp. M. Marković, Đakovo i Đakovština, n. dj., str. 250, kuća br. 349.

42 M. Marković, Đakovo i Đakovština, n. dj., str. 250, kuća br. 349. Adalbert je bio zlatar. U Pečuhu, gdje su vjerojatno i živjeli, rođena im je kćer Amalija, koja je umrla u Đakovu 18. 5. 1887. god. u dobi od 17 god. Njihov sin Adalbert Butze, također rođen u Pečuhu, oženio se 1896. Barbarom Reiman iz Đakova i s njom otišao u SAD 1905. god.

Kuće s vrtovima prodane su 1917. godine, zasigurno zbog dotrajalosti. Obje kuće, ili pak prazno gradilište nakon njihovog rušenja, kupio je Matija Pavić kanonik.⁴³ Koje su namjene kuće imale za vrijeme njegovog vlasništva, nije nam poznato. Poslije njegove smrti posjed je parceliran i podijeljen među nasljednicima.⁴⁴ Nasljednici su bili: Đuro Pavić, Pavo Pavić i Eva Kvaternik.

Na mjestu kuće br. 77 sada se nalazi kuća u vlasništvu obitelji Njirjak, koja ima adresu Pavićeva 9, a na mjestu kuće br. 78 nalazi se kuća obitelji Verhas, na adresi Pavićeva 13.

Između kuća br. 77 i 78 bili su vrtovi⁴⁵, na kojima se sada nalaze kuće.

---

43 ZKO, zk. ul. 455 i 1790; ZI br. Z-2062/1917. Kupoprodajni ugovor od 16. 3. 1917. odobrenog po zem. vladi 27. 6. 1917. broj 13.745, te dozvole nadbiskupskog duhovnog stola od 28. 3. 1917. broj 17. Kupovnina: 6.000 kruna.

44 ZKO, ZI br. Z-3398/1930. Uručbena isprava od 4. 2. 1930. br. 1557. i nacrt od 25. 1. 1930.

45 Na kč.br. 835.

SUMMARY

željko Lekšić

"Cathedral Choir houses" in the Pavićeva street in Đakovo and their tenants

There are three Art Nouveau houses in the Pavićeva street in Đakovo standing out by their appearance; each of them with a wooden gate and two apartments. Residents of Đakovo called them "Choirist houses", because there lived the cathedral choir musicians. Besides these three there were two more "Choirist houses" that were brought down, and in their place there were detached houses built. All were owned by the cathedral church. Among the tenants there were more members of the famous musical family Trišler. Certainly the most famous among them is Trišler Dragutin (1857-1919) who wrote and composed Đakovo- march.

Although built in the Secession style of the early twentieth century the three existing "Choirist" buildings are not, at least for now, on the list of protected cultural monuments. We believe that they deserve to be protected in the same way the art nouveau buildings in the main street were, and therefore we hope that the "Choirist" buildings will soon be on the list.